

הלל השלם מבואר - על פי האברבנאל

פרקי ההלל, על פי פירושו של רבינו דון יצחק אברבנאל, עוסקים בעיקרם בענין הגאולה העתידה, הציפיה לה במשך שנות גלותנו, והשוואתה לגאולה הראשונה ביציאת מצרים:

שאף על פי שהוא באמת רם ונישא, המגביהו לשבת, בכל זאת המשפילי לראות בשמים ובארץ, כי השגחתו חופפת ומלווה את כל מעשי בני האדם, ומחמת גודל השגחתו, לעיתים הוא משנה את הטבע, מקימי מעפר דל - מקים הוא את הדל מעפר דלותו, מאשפת ירים את האביזר, שאין לו כלום, וכפי שהרים את ישראל במצרים משפלותם ודלותם, ואף על פי שהמערכות השמימיות יחייבו שאותו אדם יהיה עני ודל, הקדוש ברוך הוא יגביהנו לרום המעלה, להושיבי במקום גבוה וחשוב, עם נדיבים, ולא רק עם נדיבים מעם אחר שלא הכירוהו בשפלותו, אלא עם נדיבי עמו, הגם שהכירוהו בדלותו, ובדרך כלל אינם מכבדים את העני שעלה לגדולה, וכן מושיבי עקרת הבית - נוטל ה' את האשה העקרה, שהיתה דואגת ועצובה מחמת שאין לה ילדים, והופך את הטבע ואת המזלות, עד שתהיה היא אם הבנים שמחה. ולכן, הללויה - עליכם, עבדי ה', להלל את ה' על גבורתו, על כל העולמות.

עתה מביא ראייה לכל הדברים הללו בענין הנהגת ה', מיציאת מצרים עצמה: בצאת ישראל ממצרים, כשיצאו

הללויה, ומי הם הראויים להלל את ה', הללו עבדי ה', כי רק הם ראויים להללו ולשבחו, ולא שאר בני האדם. ואת מי נהלל, הללו את שם ה', כי את עצמותו של ה' לא נוכל להשיג כלל וממילא גם לא נוכל להלל, אלא אנו משיגים רק את שם ה' כפי שהתגלה לנו על ידי הנביאים, ואת אותו השם אנו מהללים, כי יותר מכך לא נשיג. ומה הוא הזמן הראוי להלל בו את ה', יהי שם ה' מברך מעתה - מזמן יציאת מצרים, שאז הכירו הכל בהשגחתו הפרטית על בני האדם, ועד עולם, כי מעתה יידעו בני אדם לעולם את ענין ההשגחה של ה' בברואים. והיכן הם המקומות שמהללים את שם ה', הרי זהו בכל העולם, כי מנזרח שמש - ממזרח העולם ששם זורחת השמש, עד מבואו - עד מערב, ששם באה השמש בלילה, מהלל שם ה', כי כל הגויים מכירים בקיום הסיבה הראשונה לבריאת כל העולמות, אבל רם על כל גוים ה' - ה' מרומם בפי כל הגויים, וחושבים הם שלגודל רוממותו אינו משגיח על הפרטים ועל מעשי בני האדם, וסבורים הם שרק על השמים כבודו, ולא על בני האדם שבארץ. אבל האמת אינה כן, אלא מי ביה אלהינו,

בית יעקב מעם לעז - מאומה המדברת בלשון לועזית, שאינה לשון הקודש, היתה יהודה לקדשו, כי תמיד היה שבט יהודה מקודש ומובחר יותר, כמלך על שאר השבטים, והם שקפצו ראשונים למי ים סוף וקידשו את שם ה', וישראל ממשלותיו. וכיון שהיו יהודה וישראל קודש לה', לכן הים ראה, וינם, כמי שבורח ונס מפני הגיבור ממנו, וכן הירדן, יפב לאחור, כשהגיעו יהושע בן נון וישראל לעבור בו כדי להכנס לארץ ישראל. ההרים רקדו כאילים בזמן מתן תורה, שכל ההרים נמסו מלפני ה', והר סיני הזדעזע כולו מפני שירד עליו ה', והגבעות גם הם קיפצו כבני צאן. ושואל המשורר, מה לה הים כי תנום, הירדן תפב לאחור, ההרים תרקדו כאילים, גבעות כבני צאן, והרי אין זו ההנהגה הטבעית והרגילה שלכם. ומשיבים לו, שבאמת לא היה הדבר בדרך הטבע, אלא היה השינוי בקריעת ים סוף ובקיעת הירדן מלפני אדון העולם שהוא ברא את הכל ושולט על הכל, הולי ארץ - והוא מחולל הארץ ומייסדה, מלפני אלוה יעקב - ובהיותו אלוקי עם יעקב שידד את הטבע וביטלו, כדי להציל את עמו ישראל מיד המצרים. ואין לתמוה על שינוי זה, כיון שבבריאת העולם עשה ה' מהמים ארץ, כך עתה יעשה בהיפך, החפכי הצור אגם מים - יהפוך הוא את האבן למים, ואפילו את האבן החזקה ביותר, שהיא החלמיש יהפוך למעינו מים, ובקריעת ים סוף עשה ה' מהמים אבנים, כדי שיוכלו ישראל לעבור שם, ובמדבר עשה ה' מהאבן מים, כדי שיוכלו ישראל לשתות.

כעת אנו מבקשים מה', אף על פי שאיננו ראויים שתבוא הגאולה מצד זכותינו, שיביא את הגאולה למען שמו: לא

לנו ה', לא לנו, - לא בעבורינו תעשה את החסד הזה, כי אין זכותנו מספיקה לכך, כי לשמך תן כבוד - עשה זאת עבור שמך הגדול המחולל בין הגויים, על חסדך - עשה זאת כחסד עבור ישראל, לנקום את נקמתם מהגויים, על אמתך - עשה זאת כדי להודיע לגויים את אמיתות מציאותך בעולם. למה יאמרו הגוים, בראותם את דלותם ושפלותם של ישראל, איה נא [-היכן הוא] אלהיהם שעשה להם ניסים ונפלאות בשנים קדמוניות, שמא תם כוחו ואינו יכול להושיעם כבראשונה, וזהו בהיפך מהאמת שאנו מאמינים בה, ואלהינו בשמכם, כל אשר חפץ עשה, והפוקד על צבא השמים בודאי יכול לפקוד על מלכי האדמה, מה שאין כן העבודה זרה של הגויים, עצביהם - הפסלים שלהם נעשים מכסף וזהב, ואינם אלא מעשה ידי אדם, ויש לתמוה על הגויים הללו, כי אף לפי דעתם שעל ידי פסלים אלו הם ממשיכים לעצמם שפע מהשרים העליונים, אך לשם מה הם עושים להם את האברים כצורת אברי האדם, והרי הם מודים שאין להם כל שימוש בהם, פה להם ולא ידברו, עינים להם ולא יראו, אזנים להם ולא ישמעו, אף להם ולא יריחו, ידיהם ולא ימישו, רגליהם ולא יחלכו, לא יחגו בגרונם, במוחם - כמו אותם פסלים שאינם אלא חומר דומם, כך יהיו עשיהם, וכך יהיה כל אשר בטה בהם. אבל ישראל, בטה בה', עזרם ומגנם הוא. וכן בית אחרון בטה בה', עזרם ומגנם הוא. יראי ה' בטהו בה', עזרם ומגנם הוא.

ה' אשר זכרנו בגלות מצרים, הוא שגם עתה יברך אותנו, ומי הם המבורכים, יברך את בית ישראל, שזהו כל עם ישראל הנמצא בגלות, יברך את בית אחרון, שהם הלויים

והכהנים המקודשים לה', יִבְרַךְ אֶת יְרֵאֵי ה', שהם הצדיקים שבכל דור ודור, יברך גם את הַקְּטָנִים, הגם שאין להם זכויות עצמיות מצד עצמם, כיון שהם מצטרפים יחד עִם הַגְּדֹלִים. ואף על פי שישראל מתמעטים והולכים בזמן הגלות, אין לכם לדאוג, כי יִסַּף ה' עֲלֵיכֶם, עֲלֵיכֶם וְעַל בְּנֵיכֶם, עד שתהיו לעם רב ועצום. והנה אומות העולם מבקשים את קבלת השפע דרך השרים הממונים עליהם, אבל אתם אינכם כן, אלא בְּרוּכִים אַתֶּם לְה' - מקבלים אתם את השפע ישירות מיד ה', שהוא העֲשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ. ואל תדמו בנפשכם כי מאחר ומערכת הטבע והמזלות מתנגדת לישראל, הרי מחמת כן מתעכבת הגאולה השלימה, אין הדבר כן, שהרי הַשָּׁמַיִם, ובכללם הכוכבים והמזלות וכל שרי מעלה, שָׁמַיִם לְה', ובידו לשדד את כל המערכות כרצונו, ויכול הוא לבטל את כל הסיבות הטבעיות ולגאול את ישראל, ואם תחששו מהגויים המושלים בארץ, והם ימנעו מכם את היציאה לחירות, אף דבר זה אינו נכון, שהרי וְהָאָרֶץ נְתַן לְבְנֵי אָדָם - ה' הוא הנותן את הארץ לבני אדם, ויתננה למי שירצה, והרי לֹא הַמָּתִים יִחְלְלוּ יְהוָה - הגויים, הנחשבים כמתים אפילו בחייהם, אינם מהללים את ה' על כך שנתן להם את הארץ, וְלֹא כָּל יִרְדֵי דוֹמָה - כל הגויים היורדים אל הקבר, ואין נפשם מתקיימת לנצח. וְאֵנְחָנוּ נְבִרָה יְהוָה, כי אנו מכירים את גודל נפלאותיו, מִעֲתָה וְעַד עוֹלָם - אפילו אם נצטרך להמתין זמן רב עד שתהיה הגאולה השלמה, הַלְלוּיָהּ.

לפי שצפה המשורר ברוח הקודש שבאורך הגלות יאמרו הגויים לישראל שאין תפילותיהם נשמעות, ולכן אינם נגאלים, אמר, אֶהְבֵּתִי כִּי יִשְׁמַע ה' אֶת קוֹלִי תַחֲנוּנָיו,

כלומר, אוהב אני את תפילתי ותחנוני לפני ה', כי מאמין אני שישמע ה' את קולי, והראיה לכך, כִּי בהיותי בגלות מצרים הִטָּה ה' אָזְנוֹ לִי וגאלני, ולכן גם עתה לא אחדל מלהתפלל ולקרוא לה', וּבְיָמֵי אֶקְרָא - אפילו אם כל ימי אעמוד ואקרא לו בתפילתי. כי הנה בגלות הזו אֶפְפֹּנֵי חֶבְלֵי מוֹת, על ידי כמה גזירות שנהרגו בהם רבים מישראל, וּמְצַרֵי שְׂאוֹל מְצַאוּנִי, ואף על פי שצָרָה וַיִּגְוֶן אֶמְצָא, לא אמנע מלהתפלל לה', וּבְשֵׁם ה' אֶקְרָא, אָנָּה ה' מְלִטָּה נַפְשִׁי מגלות זו, כי חֲנוּן ה', וְצַדִּיק - ועל אף שצודק הוא בדינו, מכל מקום וְאֵלֵהֵינוּ מֵרַחֵם, וינהג עמנו לפני משורת הדין, כי שֹׁמֵר פְּתָאִים ה', דְּלוֹתָי וְלִי יְהוֹשִׁיעַ - יושיענו ה' מדלותינו. ועתה אומר המשורר כלפי ישראל, שוּבֵי נַפְשִׁי לְמוֹתָיִכִי - כאשר נשוב אנו בתשובה לפני ה', נתקרב לגאולה השלימה, כִּי ה' גָּמַל עָלַיִכִי - כמו שבגלות מצרים גאל אותנו ה', כִּי הִלְצַתָּ בְּמִצְרַיִם אֶת נַפְשֵׁי מוֹמְוֹת, אֶת עֵינָי מִן דְּמֹעָה, אֶת רַגְלֵי מִדְּחֵי, והביא אותנו ה' לארץ ישראל, ולכן גם עתה נבטח בה', שְׁעוֹד אֶתְהַלֵּךְ לִפְנֵי ה' בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים - בארץ ישראל, שלשם נתקבץ בעת הגאולה העתידה, ושם יחיו המתים לעתיד לבא. ואומר המשורר בשם האומה כולה, הָאֲמֹנֹתַי כִּי אֲדַבֵּר אֲנִי עֲנִיתִי מֵאֵד - מאמין אני באמונה קיימת שאנו עתידים להגאל לעתיד לבוא, ואז נדבר על הזמן של הגלות שבו עינו אותנו הגויים, אֲנִי אֶמְרֵתִי בְּחַפְזִי - ועל אף הצרות והחפזון הטורדים אותנו בגלותנו, אנו אומרים תמיד שְׁכָל הָאָדָם כֹּזֵב - כל בני האדם המאמינים באמונות שונות, כולם כוזבים, כי רק אמונת ישראל היא האמיתית.

כיון שמזכיר המשורר את הגאולה העתידה לבוא, אומר,
מָה אָשִׁיב לָהּ כָּל תַּגְמוּלוֹתָי עָלַי - מה הגמול שאשיב לה'
על כל הטובה שיעשה עימנו, כאשר יגאל אותנו בגאולה
השלימה, שהרי כל הטובות הם מצד החסד ואינם מגיעים
לנו בדין, כי עד עתה אנו מברכים את ה' על ישועה אחת,
והיא גאולת מצרים, אבל לעתיד לבוא בּוֹס יְשׁוּעוֹת אֲשָׂא
- אשא כוס על ישועות רבות, וּבְשֵׁם ה' אֶקְרָא, לפרסם
טובותיו וחסדיו עמנו. ואז נְדַרְי לָהּ אֲשֶׁלֶם, לא בבית סגור
כסדר ליל הפסח, אלא נְגַדָה נָא לְכָל עַמּוֹ - בפני כל העם,
בבית המקדש. וגם מי שימות בהיותו בגלות לא יפסיד מכך,
כיון שיקר בְּעֵינַי ה' הַמְנוֹתָה לְחַסְדָּיו - החסידים המתים
בגלות יקנו בכך יקר וגדולה וחשיבות לפני ה', ויהיו
נפשותם צרורות בצרור החיים את ה'. אחרי שאמר את
דבריו בתורת אמונה ובטחון בה' שכך יהיה, פונה המשורר
להתפלל לפני ה', אָנָּה ה', כִּי אֲנִי עַבְדְּךָ, ולא כעבד הנקנה
מאחר, אלא אֲנִי עַבְדְּךָ בֶּן אֲמַתְךָ, הנולד מתחילתו
לעבדות, והרי כבר פְּתַחְתָּ לְמוֹסְרֵי - פתחת את קשרי
מאסרי במצרים, לכן יהי רצון שתעשה כן גם עכשיו
לשחררני ממאסר הגלות הזו. וכשם שבגאולת מצרים
הקריבו ישראל קרבן פסח ואמרו שירה, כך גם כשנצא
מהגלות הזו, לָךְ אֲזַבַּח זֶבַח תְּלוּדָה, וּבְשֵׁם ה' אֶקְרָא, וכשם
שהם עשו את הקרבן והשירה במעמד קהל רב, גם אני נְדַרְי
לָהּ אֲשֶׁלֶם נְגַדָה נָא לְכָל עַמּוֹ, ויהיה בקרבן ושירה אלו
יתרון על מה שעשו ישראל במצרים, כי הם עשו זאת בחוץ

לארץ, ואילו בגאולה זו נביא את הקרבנות ונשיר את
השירה בַּחֲצֹצְרוֹת בַּיַּת ה' - בבית המקדש, כְּתוֹכְכִי
יְרוּשָׁלַם, הִלְלוּיָהּ:

בגאולת מצרים קבלו בני ישראל את האמונה בה', אך שאר
הגויים לא קיבלו את האמונה ולא היללו את ה', אבל
בגאולה העתידה לא יהיה הדבר כן, אלא הִלְלוּ אֶת ה' כָּל
גוֹיִם, שִׁבְחוּהוּ כָּל הָאֲמִיּוֹם, ושני טעמים יהיו לכך, כִּי גִבֹר
עֲלֵינוּ חֶסֶדוֹ - כי יכירו כולם בחסד שיעשה ה' עם ישראל,
וְאָמַת ה' לְעוֹלָם - ויכירו באמיתות מציאות ה' בעולם,
הִלְלוּיָהּ:

אף על פי שכל הגויים יכירו באמיתות ה' ויהללו אותו,
עדיין יהיה ראוי שישראל ישבחוהו ויודו לו באופן מיוחד
יותר:

הוֹדוּ לָהּ כִּי טוֹב - כי הוא הטוב המוחלט והשלם, וכן יש
להודות לו על כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ - שעושה חסד עם כל
העולם, בשמירתו ובתשועתו.

יֹאמַר נָא יִשְׂרָאֵל, אפילו עתה, מכירים ישראל שבשעה
שייגאלו יראו הכל את גודל חסד ה' עליהם, כִּי לְעוֹלָם
חֶסֶדוֹ, וזה יהיה החסד השלם והגדול לישראל, שיצאו
מעבדות לחירות עולם, כי גאולה זו היא גאולה שאין
אחריה גלות, אלא ישאר עלינו חסד ה' לעולם.

יֹאמְרוּ נָא בַּיַּת אֲחֵרִין, שעתה בגלות אין להם עבודה
במקדש, ולא קדושה, וכמעט אין ניכר שהם מובדלים
בקדושתם, אך בזמן הגאולה יכירו כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ.

יֹאמְרוּ נָא יְרֵאֵי ה', אשר בזמן הגלות אינם יכולים לעבוד את ה' כראוי, ואינם יכולים להידבק באלוקים מפחד האויבים וצרתם, יכירו בזמן הגאולה פִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ:

אף על פי שנמשכת הגלות הזו זמן רב, אין לנו להתייאש מהגאולה, כי גם במצרים, מִן הַמִּצְרַיִם קָרָאתִי יְהוָה, וְעַתָּה בְּמִרְחֹב יְהוָה והוציאני משעבוד מצרים לחירות, וכך גם עתה ה' לִי לֹא אֵירָא, כי מִנָּה יַעֲשֶׂה לִי אֲדָם, הרי ה' יכול להפוך את כל השונאים לאוהבים, שלא יזיקו לי כלל. ה' לִי - אם הייתי מתקרב אל ה' כראוי, היו כל האויבים בְּעֵזְרִי - נעשים עוזרים לי, וְאֲנִי אֲרָאָה בְּשִׁנְאָי, שגם הם יעזרוני. ולכן, בהיותנו בגלות, טוֹב לְחַסוֹת בַּה' בקיום מצוות ומעשים טובים, מִבְּטַח בְּאֲדָם. טוֹב לְחַסוֹת בַּה', מִבְּטַח בְּנִדְבִיבִים - במלכי ושרי הגויים. כי הנה בזמן חזקיהו מלך יהודה כָּל גּוֹיִם סָבְבוּנִי, והם סנחריב וצבאו שצרו על ירושלים, בְּשֵׁם ה' בְּיַמֵּי אֲמִילָם - ונכרתו מן העולם על ידי ה', בדרך נס. ונבוכדנצר וצבאו סָבְבוּנִי גַם סָבְבוּנִי - צרו על ירושלים כמה פעמים, עד שכבשוה, בְּשֵׁם ה' בְּיַמֵּי אֲמִילָם - ונענשו על כך מעם ה', שהרי לא נשאר מהם זכר. ומלכות פרס ומדי והיוונים בזמן בית המקדש השני סָבְבוּנִי כְּדַבְּרֵיהֶם, דַּעְכוּ כְּאִשׁ קוֹצִים - נוצחו על ידי החשמונאים כאש האוכלת את הקוצים, בְּשֵׁם ה' בְּיַמֵּי אֲמִילָם. ועתה בגלות זו האחרונה, דַּחַח דְּחִיתָנִי לְנַפְלָה, כי בגלות זו היינו קרובים ביותר לנפילה וכליה גמורה, וְה' עֲזָרָנִי. עֲזֵי וְזִמְרַת יְהוָה - העוז שהיה לי שלא באתי לכליה בגלות זו, על כך אני מזמר עתה לה', וְיְהִי לִי ה' לְיִשׁוּעָה. ובאותו זמן של הגאולה יהיה קוֹל רִנָּה וְיִשׁוּעָה בְּאַחֲלֵי צְדִיקָה, שיאמרו שִׁמְיִן ה' עֲשֶׂה חֵיל, ולא כוחי ועוצם ידי עשה את

החיל הזה, אלא רק השגחת ה' ושמירתו. כי יִמִּין ה' רִוְמָמָה - שולטת על מערכת הטבע, ועל ידי זה יִמִּין ה' עֲשֶׂה חֵיל. מוסיף המשורר ומבטיח לכל המסופקים בדבר, וחוששים שיכלו ישראל בגלות זו, ואומר עתה בשם האומה כולה, לֹא אֲמֹנֹת בגלות זו, פִּי אֶחְיֶה ואצפה תמיד לישועת ה', וְאֶסְפָּר מִנְעֻשֵׁי יְהוָה. ואף על פי שיהיו צרות רבות וגדולות בגלות זו, הרי רק יִסַּר יִסְרָנִי יְהוָה, וְלִמְנוֹת - לכליה מוחלטת לֹא נִתְנַנְנִי. עתה ממשיך המשורר כאילו שערי ההודאה לה' סגורים בזמן הגלות, ולכן אומר בשם העם, פִּתְּחוּ לִי שַׁעֲרֵי צְדָקָה, ואני, עם ישראל, אָבֹא בָם וְאֹדְדָה יְהוָה. וכאילו השערים עצמם משיבים לו, הרי זֶה הַשַּׁעַר לַה', ולכן רק צְדִיקָה יִבְאֹו בּוֹ, וכשישובו ישראל בתשובה שלימה, יהיו ראויים להכנס לשערים אלו.

לאחר הגאולה יאמרו ישראל, אֹדְדָה פִּי עֲנִיתָנִי בגלות המרה הזו, כי הסתיימה הגלות וְתָהִי לִי לְיִשׁוּעָה. באופן שהאֲבֹן שִׁמְאֹסוֹ הַבּוֹנִים, וזהו עם ישראל, הִיְתָה לְרֹאשׁ פְּנֵה, כי בנין העולם ובית המקדש יהיו כולם מיוסדים לעתיד לבוא על עם ישראל. ותשועה זו לא תהיה בכח הזרוע של ישראל, אלא מֵאֵת ה' הִיְתָה וְאֵת, הִיא נִפְלְאֹת בְּעֵינֵינוּ, כי תהיה הגאולה דבר פלא בעיני כל בני האדם. זֶה הַיּוֹם עֲשֶׂה ה', והוא יום הגאולה, נִגְלָה וְנִשְׁמַחַח בּוֹ. עתה מתפלל המשורר שיקים ה' את דברו הטוב, ואומר אָנָּה ה' הוֹשִׁיעָה נָא, לגאול את ישראל, וכיון שהגאולה השלימה תלויה בכך שיחזרו ישראל בתשובה, מוסיף ואומר אָנָּה ה' הַצְּלִיחָה נָא, שיצליחו ישראל לחזור בתשובה שלימה.

בְּרוּךְ הַבָּא בְּשֵׁם ה' - הבא ומתקרב לעבודת ה' יהא מבורך בשם ה', בְּרִכְנוֹכֶם מִבֵּית ה'. וכיון שהבא להטהר מסייעים לו, אֵל ה' וַיֵּאָר לָנוּ - יאיר ה' את אורו לכל החפצים להתקרב אליו, ואף על פי שהגוף והיצר הרע מעכבים את האדם מלשוב, אָסְרוּ חַג בְּעֵבְתֵיכֶם עַד קָרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ - כשם שקושרים את הקרבן עד שמביאים אותו אל המזבח שזהו תכליתו, כך קישרו את הגוף הבהמי ואת היצר הרע עד שיגיע לתכליתו, וכאשר יהיה הדבר תאמרו, אֵלֵי אַתָּה וְאֹדְדֶךָ, אֱלֹהֵי אֲרוֹמְמֶךָ. הוֹדוּ לַה' כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ.

חתימת ברכה זו היא המכונה 'ברכת השיר', ומהות תוכנה הוא שההילול והשבח לה' אינם נצרכים לו, שהרי הוא מרומם על כל ברכה ותהילה, ואין לנו שום השגה בו כלל,

אלא הדבר הוא לתועלת בני האדם המתפללים, המראים בכך את כוונת הלב ואהבת ה', וכיון שכל מה שאנו משיגים בה' הוא דרך הפעולות שהוא פועל ומשפיע עלינו, לכן ממשיל זאת המשורר כאילו הפעולות והמעשים עצמם הם המשבחים את שם ה', וכל שכן שראוי לישראל עבדיו לשבח ולהלל את שם ה'.

וַיְהַלְלוּךָ ה' אֱלֹהֵינוּ כָּל מַעֲשֵׂיךָ, שהמעשים עצמם הם המהללים את ה' בעצם קיומם, וַחֲסִידֶיךָ צְדִיקִים עוֹשֵׂי רְצוֹנֶךָ, וְכָל עַמֶּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל, אף להם נאה להלל ולשבח את ה', ולכן בְּרַנָּה יוֹדוּ וַיְבָרְכוּ, וַיִּשְׂבְּחוּ וַיְפָאֲרוּ, וַיְרוֹמְמוּ וַיַּעֲרִיצוּ, וַיְקַדְּשׁוּ וַיְמַלִּיכוּ אֶת שְׁמֶךָ, מִלְּבָנוּ. כִּי לָךְ טוֹב לְהוֹדוֹת וּלְשַׁמְּךָ נֶאֱחָ לְזַמֵּר, כִּי מַעֲוֹלָם וְעַד עוֹלָם אַתָּה אֵל.

